

Задорожний В.П., д.держ.упр., доц., ORCID: 0000-0003-1257-7192,
e-mail: volodumur_zadorognuy@ukr.net

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Толуб'як В.С., д.держ.упр., доц., ORCID: 0000-0002-8892-2338,
e-mail: vtolubyak@gmail.com

Тернопільський національний економічний університет
Пасічна І.О., к.ю.н., ORCID: 0000-0002-4495-2965,
e-mail: irinaalex1417@gmail.com

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ, АЗЕРБАЙДЖАНІ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

Анотація. Матеріали присвячені дослідженню чинного податкового законодавства України, Азербайджану та Європейського Союзу на прикладі окремих його держав-членів. Проведено порівняльно-правовий аналіз податкового законодавства зазначених держав щодо особливостей оподаткування підприємств будівельної галузі. Значну увагу приділено податковому стимулюванню будівельних підприємств шляхом звільнення від оподаткування, зменшення об'єкта оподаткування, застосування пільгових податкових ставок, встановлення спрощених податків тощо. Визначено, що розвиток національної економіки в цілому та будівельної галузі зокрема залежить від багатьох факторів, в тому числі від податкових конструкцій, які використовує держава у правовій регламентації податкових відносин. Податковим законодавством можуть надаватися пільги як в прямому, так і непрямому оподаткуванні будівельних підприємств.

Ключові слова: податкове законодавство, оподаткування підприємств, податкові пільги, будівельна галузь.

Volodymyr Zadorozhnyy, Doctor of Public Administration, Associate Professor
ORCID: 0000-0003-1257-7192, e-mail: volodumur_zadorognuy@ukr.net

Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University

Vitaliy Tolubyak, Doctor of Public Administration, Associate Professor
ORCID: 0000-0002-8892-2338, e-mail: vtolubyak@gmail.com

Ternopil National Economic University

Iryna Pasichna, Ph.D. in Law

ORCID: 0000-0002-4495-2965, e-mail: irinaalex1417@gmail.com

Poltava National Technical Yuri Kondratyuk University

COMPARATIVE AND LEGAL ANALYSIS OF CONSTRUCTION COMPANIES TAXATION IN UKRAINE, AZERBAIJAN AND EUROPEAN UNION

Abstract. The materials are devoted to the investigation of the current tax legislation of Ukraine, Azerbaijan and the European Union on the example of its individual member states. Comparative legal analysis of mentioned countries tax legislation is conducted regarding the specifics of construction industry enterprises taxation. Considerable attention is paid to tax incentives for construction companies through tax exemptions, decrease tax object, the

application of preferential tax rates, simplified tax collection, etc. It is determined that the development of the national economy as a whole and the construction industry in particular depends on many factors, including the tax structures used by the state in the legal regulation of tax relations. Benefits in both direct and indirect taxation of construction companies may be provided by the tax legislation.

Keywords: tax legislation, taxation of companies, tax privileges, construction industry.

Підприємство будь-якої галузі прагне мінімізувати прибутки, що підлягає оподаткуванню шляхом збільшення витрат. Не є виключенням і будівельні підприємства. В сучасних умовах розвитку будівельної галузі в Україні актуальним є забезпечення підтримки та створення сприятливого клімату з боку держави для функціонування будівельних підприємств. З метою стимулювання розвитку галузі держава може впливати через податкове законодавство, яким передбачено різноманітні методи впливу на діяльність підприємств, зокрема звільнення від оподаткування, зменшення об'єкта оподаткування, застосування пільгових податкових ставок тощо.

Дане дослідження присвячене порівняльно-правовому аналізу оподаткування підприємств будівельної галузі в Україні, Азербайджані та країнах-членів Європейського Союзу. Завдання полягає у вивченні податкового законодавства зазначених держав з метою порівняння правового регулювання податкових відносин, що має слугувати подальшим науковим пошукам, необхідним для розвитку будівельної галузі зокрема та національної економіки в цілому.

Оподаткування підприємств будівельної галузі має ряд особливостей, які залежать від багатьох факторів. Перш за все, оподаткування підприємств залежить від виду фінансування будівництва: через інститути спільного інвестування, фонди фінансування будівництва, іпотечне кредитування тощо. Зокрема, відповідно до п. 197.15 ст. 197 Податкового кодексу України передбачено звільнення від податку на додану вартість операцій з постачання будівельно-монтажних робіт з будівництва доступного житла та житла, що будується за державні кошти. Крім того, визначено, що звільняються від оподаткування операції з постачання житла (об'єктів житлового фонду), крім їх першого постачання (пп. 197.1.14 п. 197.1 ст. 197 Податкового кодексу України). До податкового кредиту відносяться суми податку, сплачені/нараховані у разі здійснення операцій з будівництва необоротних активів (п. 198.1 ст. 198 Податкового кодексу України).

Податковим законодавством України передбачено податкове стимулювання замовників будівництва, а також фізичних осіб, які сплачують податок на доходи. Так, згідно пп. 166.3.8 п.166.3 ст. 166 Податкового кодексу України платник податку має право включити до податкової знижки у зменшення оподаткованого доходу суми витрат платника податку на сплату видатків на будівництво (придбання) доступного житла, визначеного законом, у тому числі на погашення пільгового іпотечного житлового кредиту, наданого на такі цілі, та процентів за ним.

Крім того, податковим законодавством встановлено особливості оподаткування інститутів спільного інвестування, які використовуються не лише у діяльності будівельних підприємств. Відповідно до пп. 141.6.1 п. 141.6 ст. 141 Податкового кодексу України кошти спільного інвестування звільняються від оподаткування [3]. Враховуючи відповідні норми, які регулюють порядок сплати податку на прибуток підприємств, варто відзначити, що окремий пільговий порядок сплати податку на прибуток для підприємств будівельної галузі відсутній.

В Азербайджанській республіці податковим законодавством передбачений спрощений режим оподаткування для підприємств будівельної галузі. Податковим кодексом Азербайджанської республіки встановлено спрощений податок для осіб, що

займаються діяльністю з будівництва будівель (юридичні або фізичні особи, які за рахунок своїх або залучених коштів, за допомогою власних ресурсів або шляхом залучення відповідного спеціалізованого професійного замовника або підрядника будують будівлі для задоволення індивідуальних (особистих) потреб населення або в комерційних цілях, а також які є власниками цього будівництва або завершеного об'єкта) (ст. 218 Податкового кодексу Азербайджанської республіки). Відповідно до п. 220.1 ст. 220 Податкового кодексу Азербайджанської республіки спрощений податок підраховується з суми коштів (загального обсягу виробництва), отриманого від надання товарів, виконання робіт, надання послуг платниками цього податку, і позареалізаційних доходів по 2-процентній ставці [2].

Правове регулювання податкових відносин в державах-членах Європейського Союзу (ЄС) має особливості, які залежать від виду оподаткування. Так, держави-члени ЄС зберігають певну самостійність у сфері стягнення прямих податків в умовах відповідності національних податкових систем загальній економічній політиці ЄС. Спільні дії держав-учасниць Європейського Союзу щодо непрямих податків визначено Регламентом (ЄС) № 1286/2013 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2013 року про створення програми дій щодо поліпшення діяльності системи оподаткування в Європейському Союзі на період 2014-2020 роки (Fiscalis 2020) та припинення дії Рішення № 1482/2007/ЄС [4]. Директивою Ради 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року про спільну систему податку на додану вартість передбачено перелік поставок товарів і послуг, до яких можуть застосовуватися знижені ставки. Зокрема, до переліку віднесено будівництво, ремонт та перебудова житла в межах соціальної політики, до яких можуть застосовуватися знижені ставки податку на додану вартість [1].

Висновки. Порівняльний аналіз податкового законодавства України, Азербайджану та окремих держав-членів Європейського Союзу показав, що в державах застосовується різні способи стимулювання розвитку будівельної галузі через встановлення пільг в як в прямому, так і непрямому оподаткуванні будівельних підприємств. Податковий кодекс України потребує розширення переліку пільг в прямому оподаткуванні будівельних підприємств, оскільки будівельна галузь є однією з пріоритетних, адже з її розвитком будуть розвиватися машинобудівна, металургійна, транспортна, енергетична галузі тощо.

Література

1. Директива Ради 2006/112/ЄС про спільну систему податку на додану вартість від 28 листопада 2006 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_928
2. Налоговый кодекс Азербайджанской Республики от 11 июля 2000 г. №– 905-IQ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.taxes.gov.az/modul.php?name=qanun&cat=3&lang=_rus
3. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13–14, № 15–16, № 17. – Ст. 112. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n2502>
4. Регламент (ЄС) № 1286/2013 Європейського Парламенту та Ради від 11 грудня 2013 року про створення програми дій щодо поліпшення діяльності системи оподаткування в Європейському Союзі на період 2014-2020 роки (Fiscalis 2020) та припинення дії Рішення № 1482/2007/ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://minjust.gov.ua/m/str_45885